

ช

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
รายการตารางประกอบ	ฅ
รายการภาพประกอบ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ผลงานที่เกี่ยวข้องและระเบียบวิธีวิจัย	7
2.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1.1 การศึกษาตลาดข้าวระหว่างประเทศ	7
2.1.2 การศึกษาเฉพาะกรณีของประเทศไทย	10
2.2 ขอบเขตและวิธีวิจัย	14
2.2.1 แนวความคิดของโครงการวิจัย	14
2.2.1.1 การจัดลำดับของผู้นำเข้ารายสำคัญของข้าวไทย	15
2.2.1.2 การวัดการกระจุกตัวของตลาด	15
2.2.1.3 การวิเคราะห์อัตราและที่มาแห่งการเติบโตของข้าวไทย	16
2.2.1.4 เสถียรภาพของราคาข้าวในแต่ละระดับ	22
2.2.2 วิธีการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์	24
2.2.3 นิยามศัพท์	24
บทที่ 3 ตลาดโลกและการค้าข้าวของไทย	26
3.1 โครงสร้างตลาดข้าวของโลก	26
3.1.1 พัฒนาการของการค้าข้าวของโลกช่วงที่ 1 (พ.ศ. 2400 จนถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2)	27

3.1.2	พัฒนาการของการค้าข้าวของโลกช่วงที่ 2 (หลังสงครามโลกครั้งที่สอง-ปัจจุบัน)	33
3.2	ลักษณะโครงสร้างตลาดข้าวในปัจจุบัน	39
3.2.1	ภูมิอากาศของประเทศผู้ผลิต	40
3.2.2	เทคโนโลยีในการผลิตข้าว	43
3.2.3	ตลาดข้าวมีลักษณะ เป็นตลาดที่บอบบาง	44
3.2.4	นโยบายของรัฐ	45
3.3	ประวัติการขยายตัวของการส่งออกข้าวของไทย	46
3.3.1	การค้าข้าวของไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2	46
3.3.2	พัฒนาการการค้าข้าวของไทยหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2 (2494-2519)	55
3.3.3	การขยายตัวของการส่งออกข้าวไทย (2520-2530)	71
3.3.4	นโยบายและมาตรการข้าวของรัฐในระหว่างปี 2529-2530	80
บทที่ 4	การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างตลาดข้าวส่งออกของไทย	83
4.1	การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของปริมาณข้าวส่งออกแต่ละ มาตรฐานระหว่างพ.ศ. 2500-2530	85
4.2	การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกข้าว แต่ละมาตรฐานระหว่างพ.ศ. 2500-2530	90
4.3	การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของผู้ซื้อรายสำคัญของไทย	93
4.4	การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างตลาดข้าว ด้วยวิธีการวัดค่าดัชนีความกระจุกตัวของตลาด	104
4.4.1	การวิเคราะห์ค่าดัชนีระหว่างปีพ.ศ. 2500-2515	106
4.4.2	การวิเคราะห์ค่าดัชนีระหว่างปีพ.ศ. 2516-2530	110
4.4.3	การวิเคราะห์ดัชนีความกระจุกตัวระหว่างมาตรฐานข้าว	116

	ญ	
	4.5 การวิเคราะห์อัตราและที่มาแห่งการเติบโตของข้าวไทย	117
บทที่ 5	การวิเคราะห์เสถียรภาพในการค้าข้าวไทย	124
	5.1 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	125
	5.2 วิธีการศึกษา	127
	5.3 ผลของการศึกษา	128
	5.3.1 การวิเคราะห์เสถียรภาพของมูลค่าการส่งออก	129
	5.3.2 การวิเคราะห์เสถียรภาพของมูลค่าส่งออกเฉลี่ย ต่อหน่วย	140
	5.3.3 การวิเคราะห์เสถียรภาพทั้งด้านมูลค่ารวมและมูลค่า เฉลี่ยต่อหน่วยของข้าวแต่ละมาตรฐานประกอบกัน	145
บทที่ 6	สรุปและข้อเสนอแนะ	147
	บรรณานุกรม	154
	ภาคผนวก	160
	ประวัติการศึกษา	163

๓

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
3.1	ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศไทย พม่า เวียดนาม ระหว่างพ.ศ. 2514-2480	29
3.2	ปริมาณการนำเข้าข้าวแยกตามทวีป ระหว่างปี พ.ศ. 2452-2473	31
3.3	การขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกข้าวและอัตราร่วนพื้นที่ เพาะปลูกต่อคน	32
3.4	ปริมาณข้าวส่งออกของประเทศผู้ส่งออกรายสำคัญระหว่าง พ.ศ. 2497-2523	34
3.5	ปริมาณนำเข้าข้าวแยกตามทวีปและแหล่งนำเข้าที่สำคัญ	36
3.6	เปรียบเทียบราคาข้าวเฉลี่ยต่อหน่วยของประเทศผู้ส่งออก รายสำคัญ	38
3.7	ปริมาณและมูลค่าส่งออกของข้าวไทย ระหว่าง พ.ศ. 2400-2494	48
3.8	เปรียบเทียบจำนวนประชากรในภาคกลางต่อภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย (2454-2490)	51
3.9	เปรียบเทียบพื้นที่ปลูกข้าวต่อพื้นที่ปลูกพืชอื่น ๆ ระหว่าง ช่วงปีพ.ศ. 2493-2510	58
3.10	ปริมาณผลผลิตข้าวต่อไร่ของประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2497-2503	59
3.11	ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ของประเทศไทยระหว่าง ช่วงปีพ.ศ. 2449-2508	60
3.12	อัตราร้อยละของพื้นที่เพาะปลูกข้าวพันธุ์ IR ต่อพื้นที่ ปลูกข้าวทั้งประเทศในประเทศแถบเอเชียบางประเทศ	63

๑

3.13	ปริมาณและมูลค่าข้าวส่งออกของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2493-2519	69
3.14	ปริมาณและมูลค่าส่งออกของข้าวไทย ระหว่าง พ.ศ. 2520-2530	79
4.1	อัตราส่วนร้อยละของปริมาณข้าวส่งออกแต่ละระดับมาตรฐาน ต่อปริมาณข้าวส่งออกทั้งหมดระหว่างปีพ.ศ. 2500-2530	86
4.2	อัตราส่วนร้อยละของมูลค่าข้าวส่งออกแต่ละระดับมาตรฐาน ต่อมูลค่าข้าวส่งออกทั้งหมดระหว่างปีพ.ศ. 2500-2530	91
4.3	ลำดับประเทศผู้ซื้อข้าวมาตรฐานสูงจากไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2500-2530	94
4.4	ลำดับประเทศผู้ซื้อข้าวมาตรฐานปานกลางจากไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2500-2530	99
4.5	ลำดับประเทศผู้ซื้อข้าวมาตรฐานต่ำจากไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2500-2530	102
4.6	ดัชนีวัดความกระจุกตัวของลูกค้าข้าวไทยในตลาดโลก โดยแยกตามระดับมาตรฐานของข้าว	105
4.7	การวิเคราะห์ที่มาของการขยายตัวของข้าวไทยด้วย constant market share analysis	121
5.1	การวิเคราะห์ค่า instability index ของมูลค่าส่งออก ข้าวขาวไทยมาตรฐานต่าง ๆ ระหว่างปีพ.ศ. 2500-2529	132
5.2	การวิเคราะห์ค่า instability index ของมูลค่าเฉลี่ยต่อ หน่วยของข้าวขาวไทยระหว่างปีพ.ศ. 2500-2529	142

ร

รายการภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
3.1	ราคาส่งออกข้าวขาวไทยชนิด 100% - 25% ระหว่างปีพ.ศ. 2511-2529	41
3.2	ปริมาณส่งออกข้าวไทย (2494-2519)	42
3.3	มูลค่าส่งออกข้าวไทย (2494-2519)	70
5.1	มูลค่าส่งออกข้าวขาวไทย (2500-2529)	130
5.2	มูลค่าส่งออกข้าวแต่ละมาตรฐาน (2500-2529)	131
5.3	มูลค่าเฉลี่ยต่อหน่วยของข้าวแต่ละมาตรฐาน (2500-2529)	141

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved